

**Lopšelio-darželio
„Vaiko laikas“**

**IKIMOKYKLINIO
UGDYMO PROGRAMA**

ZARASAI, 2023

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
1.1. Įstaigos savitumas	3
1.2. Programos filosofija	3
1.3 . Ikimokyklinio ugdymo principai.	5
1.4. Tėvų poreikiai	6
2. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	6
3. UGDYMO TURINYS (METODAI, PRIEMONĖS, FORMOS)	6
3.1. Ugdymo metodai	6
3.2. Ugdymo(-si) organizavimo formos	7
3.3. Ugdymo turinys, priemonės	8
4. VAIKŲ UGDYMO SI PASIEKIMŲ BEI PAŽANGOS STEBĖJIMAS IR VERTINIMAS	9

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

VšĮ „Vaiko laikas“ lopšelis-darželis (toliau – Lopšelis-darželis) yra ne pelno siekianti organizacija.

Įstaigos kodas – 306343642.

Pagrindinės veiklos rūšis: ikimokyklinis ugdymas.

Įstaigoje veikia 1 grupė:

2 – ankstyvojo amžiaus (1-3 m.) vaikams.

1 – ikimokyklinio amžiaus (3-6) vaikams.

Institucijos grupė – 3110 (ikimokyklinio ugdymo įstaiga), tipas – 3112 (lopšelis-darželis).

Ugdymo forma – dieninė.

Adresas: Ežerėnų g. 4, Štadvilių k., Zarasų r.

Tel. +370 626 77194, +370 601 13378.

El.p. info@vaikolaikas.lt

Internetinė svetainė www.vaikolaikas.lt

1.1. Įstaigos savitumas

Galimybė kurti glaudų ryšį su bendruomene, nes įstaiga įsikūrusi gyvenvietėje, Štadvilių k. Lankymasis gyventojų erdvėse padeda vaikams kurti santykį su vietos gyventojais, vaikais. Įstaigos vaikai susipažįsta su gyventojų kūryba, užimtumu, įvairove, su jų auginamais gyvūnais ir gyvuliais.

Pasinaudojus palankia vietoje, vienas iš darželio ugdymo prioritetų: emocinės ir fizinės vaiko sveikatos puoselėjimas pasitelkus gamtą. Gamta kaip vaikų žaidimų aikštelė. Čia vaikai susipažįsta, kuria, stebi gamtą ir save gamtoje. Įstaigoje tenkinami individualūs vaiko saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, pažinimo, judėjimo bei pripažinimo poreikiai.

Kokybiškas vaiko ugdymas mums yra ne tikslas, o vertybė. Kuriame empatišką ir prierašų ryšį tarp vaikų ir ugdytojų - tai mūsų filosofijos esmė. Tik sukūrus artimą santykį su vaiku gimsta pasitikėjimas vienas kitu. O šalia pasitikėjimo koja kojon žengia ir saugumo jausmas. Ir tik saugiai besijaučiantis vaikas drąsiai tyrinėja pasaulį. O ugdytojai tampa jam atrama, paskata ir savivertės puoselėtojai.

1.2. Programos filosofija

Programa remiasi Jean Piaget teiginiu: „*Vaikas nėra tuščias indas, kurį reikia pripildyti žinių – jis yra tyrinėtojas, kuris atranda pasaulį savo tempu*“, Lev Vygotsky idėja: „*Tai, ką vaikas gali padaryti šiandien su pagalba, rytoj jis galės padaryti savarankiškai*“ Daniel Goleman, emocinio intelekto teorijos kūrėjo požiūriu: „*Vaikų emocinė gerovė yra*

pamatas jų mokymuisi ir raidai“, Marios Montessori teiginiu: „***Vaikai turi praleisti kuo daugiau laiko gamtoje – tai jų natūrali mokymosi aplinka.***“

Santykiai įstaigos bendruomenėje

Lopšelis-darželis kuria sąveika grįstą bendruomenę, kurioje dalyvauja vaikai, tėvai, pedagogai ir kiti šeimos nariai. Įtraukiama ir vietos bendruomenė. Pedagogas ir vaikas veikia kaip partneriai, kartu tyrinėdami pasaulį, užduodami vieni kitiems klausimus ir ieškodami atsakymų. Šis mokymosi procesas grindžiamas abipuse pagarba ir bendradarbiavimu.

Santykiai įstaigoje yra demokratiniai – vyrauja pagarba, tolerancija, gebėjimas išklaudyti ir priimti kitokias nuomones, nepažeidžiant kitų teisių. Kiekvienas bendruomenės narys yra svarbus ugdymo proceso dalyvis, todėl skatinama aktyvi tėvų įtrauktis, dalyvavimas ugdymo veiklose ir sprendimų priėmime.

Auklėtojo vaidmuo

Pedagogas nėra vien žinių perteikėjas – jis yra patarėjas, partneris ir vaiko ugdymosi proceso palydovas. Jo užduotis – sukurti aplinką, kurioje vaikas galėtų tyrinėti, eksperimentuoti ir mokytis per patirtį. Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą, ugdymas pritaikomas prie individualių gebėjimų, poreikių ir mokymosi stiliaus. Svarbus dėmesys skiriamas vaiko emocinei grovei, jo saviraiškai ir savarankiškumo ugdymui.

Vaiko vaidmuo

Vaikas yra aktyvus savo ugdymosi proceso dalyvis – ne pasyvus informacijos gavėjas, o lygiavertis partneris, kuris pats kuria savo patirtį per veiklą, bendravimą ir eksperimentus. Ikimokyklinukas mokosi per sąveiką su aplinka, pasinaudodamas pedagogų, kitų vaikų pagalba bei specialiai sukurtomis ugdymo galimybėmis. Jis pats tampa atsakingas už savo mokymąsi, ugdo savarankiškumą ir iniciatyvumą.

Įvertinimas

Vaikų ugdymosi procesas stebimas nuolat, tačiau didžiausias dėmesys skiriamas ne rezultatui, o pačiam mokymosi procesui. Pedagogai fiksuoja vaikų veiklą ir pažangą, kad galėtų pritaikyti ugdymą prie individualių poreikių. Taip pat skatinamas vaikų refleksija apie patirtas emocijas ir įgytas žinias. Tai ugdo kritinį mąstymą, pasitikėjimą savimi ir gebėjimą įsivertinti savo augimą.

Žinios ir vertybės

Ikimokyklinukas mokosi ne tik pažintinių dalykų, bet ir ugdo kritinį mąstymą bei gebėjimą vertinti informaciją. Skatinamas jo natūralus žingeidumas, kūrybiškumas ir noras pažinti pasaulį. Vertybinis ugdymas grindžiamas pagarba, empatija, bendruomeniškumu bei ekologiniu sąmoningumu, kurie padeda vaikui augti atsakinga ir sąmoninga asmenybe.

1.3 . Ikimokyklinio ugdymo principai.

Principas – tai esminė nuostata, kuria grindžiamas ugdymo procesas ir priimami sprendimai. Jis atspindi šios programos pagrindines ugdymo idėjas, požiūrį į vaiką, ugdymo kaitos kryptis bei šiuolaikines švietimo tendencijas. Principai nubrėžia ugdymo įgyvendinimo modelį ir užtikrina nuoseklų, tikslingą ugdymo proceso organizavimą.

Humaniškumo principas akcentuoja vaiko teisę būti savimi. Kiekvienas vaikas vertinamas kaip unikali asmenybė su individualiais prigimtiniais bruožais, kuriuos svarbu ugdyti. Vaiko ir pedagogo tarpusavio santykiai grindžiami pagarba ir pasitikėjimu, siekiant užtikrinti harmoningą asmenybės raidą.

Žaidimas yra pagrindinė vaiko veikla, kurios metu jis pažįsta save ir aplinką, mokosi bendrauti ir įgyja naujų patirčių. Spontaniško žaidimo metu vaikas tyrinėja, manipuliuoja, eksperimentuoja bei sprendžia problemas, kas padeda formuoti asmeninę patirtį ir suvokimą apie pasaulį.

Integralumas reiškia, kad ugdymas apima visas vaiko prigimtines galias – fizines, psichines ir dvasines, nesuteikiant pirmenybės vienai iš jų. Ugdymo turinys formuojamas kaip vientisa visuma, kurioje integruojamos visos ugdymo sritys.

Prieinamumo ir diferencijavimo principas užtikrina, kad ugdymas būtų pritaikytas kiekvienam vaikui pagal jo individualius poreikius, mokymosi stilių, socialinę ir kultūrinę patirtį. Taip kuriama galimybė nuosekliai ugdyti gebėjimus ir formuoti vertybines nuostatas.

Sveikatingumo principas orientuojasi į fizinę ir psichologinę vaiko gerovę, užtikrinant saugią ir sveikatai palankią aplinką. Vaikai mokomi sveikos gyvensenos įgūdžių, skatinama atsakomybė už savo ir kitų gerovę, aplinkos švarą bei saugų elgesį kasdienėje veikloje.

Kūrybiškumo skatinimas yra svarbi ugdymo dalis. Pedagogai puoselėja vaikų kūrybines galias ir saviraišką, taikydami inovatyvius ugdymo metodus bei skatindami vaikus tyrinėti, išbandyti naujus dalykus ir kurti, pasitelkiant ir gamtines priemones.

Tautiškumo ir pilietiškumo ugdymas siekia padėti vaikams pažinti ir vertinti lietuvių tautos kultūrą, tradicijas ir vertybes, taip pat kurti asmeninę tapatybę šiuolaikinėje visuomenėje. Kartu skatinama tolerancija ir pagarba kitų tautų kultūroms.

Tęstinumas ir nuoseklumas užtikrina sklandų perėjimą tarp ugdymo etapų – nuo ankstyvojo ugdymo šeimoje iki ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo. Pažinimo procesas organizuojamas laipsniškai – pradedant nuo paprastesnių dalykų ir palaipsniui pereinant prie sudėtingesnių sąvokų ir reiškinių.

Grįžtamasis ryšys užtikrina nuolatinį bendradarbiavimą tarp pedagogų ir šeimos. Nuolatinis ugdymo proceso stebėjimas, vertinimas ir refleksija padeda geriau suprasti vaikų pasiekimus bei įgyvendinti reikalingus pokyčius, siekiant kokybiško ir visapusiško ugdymo.

1.4. Tėvų poreikiai

Ikimokyklinis ugdymas yra neatsiejamas nuo tėvų ir vietos bendruomenės įsitraukimo, nes vaiko ugdymas vyksta ne tik ugdymo įstaigoje, bet ir šeimoje bei platesnėje socialinėje aplinkoje. Lopšelis-darželis siekia glaudaus bendradarbiavimo su tėvais, siekiant užtikrinti sklandžią vaiko raidą ir visapusišką ugdymą. Ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į tėvų lūkesčius. Skatinamas bendradarbiavimas su gyventojais, rengiamos edukacinės veiklos, kurios skatina vaikų ir bendruomenės ryšį. Tėvai aktyviai įtraukiami į ugdymo procesą per bendrus renginius, diskusijas, atviras veiklas, edukacijas.

2. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslas. Atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, raidos ypatumus, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, sudaryti sąlygas visapusiškam vaiko ugdymui(si), tenkinant jo fizinius, emocinius, socialinius ir pažintinius poreikius gamtinėje ir bendruomeninėje aplinkoje bei padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, savo šalies pažinimo, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais pradmenis.

Uždaviniai:

1. Organizuoti ugdymo procesą derinant struktūruotą pedagogo veiklą su vaikų spontaniška veikla, pasitelkiant patyriminį mokymąsi. (Taikomi įvairūs metodai, tokie kaip projektinė veikla, tyrinėjimai, eksperimentai, pažintinės išvykos ir diskusijos.) Žaidimas ir kasdienė veikla grupėje yra neatsiejama ugdymo dalis, skatinanti vaikų saviraišką ir aktyvų mokymąsi.
2. Puoselėti vaikų savarankiškumą, iniciatyvumą, kūrybiškumą.
3. Skatinti pozityvų bendravimą ir bendradarbiavimą su suaugusiais ir vaikais, mokytis spręsti kasdienes iššūkius, problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus ir veiksmų pasekmes;
4. Stiprinti vaikų emocinę ir fizinę gerovę per ugdomąją veiklą gamtoje, padėti adaptuotis naujoje ugdymo(si) aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.
5. Skatinti vaikus tyrinėti ir pažinti juos supančią aplinką.

3. UGDYMO TURINYS (METODAI, PRIEMONĖS, FORMOS)

Ugdymo turinys apibrėžiamas kaip turinio, metodų ir priemonių visuma. Tai orientyras, kuris nevaržo pedagogo, leidžia jam kūrybiškai organizuoti veiklas, jas įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą.

3.1. Ugdymo metodai

1. Žaidybinis metodas

Žaidimas yra pagrindinė vaikų veikla, leidžianti pažinti save, aplinką ir mokytis

bendraudant su kitais. Jis padeda vaikams ugdytis socialinius įgūdžius, kūrybiškumą ir savarankiškumą. Spontaniško žaidimo metu vaikai patiria įvairias situacijas, kurios skatina jų kritinį mąstymą ir problemų sprendimo gebėjimus.

2. **Patyriminis ugdymas**

Vaikai mokosi per tiesioginę patirtį, aktyviai dalyvaudami veiklose, kurios leidžia tyrinėti, eksperimentuoti ir atrasti naujus dalykus. Patyriminis ugdymas skatina vaikų smalsumą, stiprina pasitikėjimą savimi ir padeda geriau įsisavinti žinias.

3. **Projektinis metodas**

Vaikai įtraukiami į ilgalaikius projektus, kurių metu jie gilina žinias apie tam tikrą temą, dalyvauja tyrimuose, stebėjimuose ir kūrybinėje veikloje. Šis metodas padeda ugdyti savarankiškumą, problemų sprendimo įgūdžius bei gebėjimą dirbti grupėje.

4. **Mokymasis per judesį**

Vaikų fizinis aktyvumas yra neatsiejama ugdymo dalis. Judėjimo metu jie lavina motorinius įgūdžius, koordinaciją, pusiausvyrą, gerina sveikatą ir mokosi bendradarbiauti su bendraamžiais.

5. **Sensorinis ugdymas**

Mokymasis vyksta per pojūčius – lytėjimą, regą, klausą, skonį ir kvapą. Tai padeda vaikams geriau pažinti pasaulį, lavinti kalbinius įgūdžius ir emocinį intelektą.

6. **Refleksija ir diskusijos**

Po kiekvienos veiklos vaikai skatinami aptarti savo patirtį, pasidalinti mintimis ir išvadomis. Refleksija padeda įsisavinti naujas žinias, ugdo savimonę ir komunikacijos įgūdžius.

7. **Lauko pedagogika**

Didelę laiko dalį ugdymas vyksta gamtinėje aplinkoje, kur vaikai turi galimybę stebėti, tyrinėti ir mokytis. Buvimas gamtoje skatina ekologinį sąmoningumą, stiprina sveikatą ir ugdo kūrybiškumą.

8. **Tarpusavio mokymasis**

Vaikai mokosi ne tik iš suaugusiųjų, bet ir vieni iš kitų. Bendradarbiavimas su bendraamžiais padeda lavinti socialinius įgūdžius, empatiją ir gebėjimą dirbti komandoje. O naujos pažintys su bendruomene padeda išmokti kurti naujus santykius.

3.2. Ugdymo(-si) organizavimo formos:

Visos grupės veikla: žaidimai, ryto ir popietės ratas, vaikų atsipalaidavimo valandėlės, muzikos ir kūno kultūros laikas, išvykos, ekskursijos, renginiai, šventės.

Veikla grupėse: žaidimai, bendri kūrybiniai darbai-projektai, tyrinėjimai, diskusijos.

Individuali veikla: savarankiškai pasirinkta vaiko veikla, žaidimai; matematinės, rašto pradmenų bei kalbinės pratybos; lavinamoji veikla; individualus bendravimas su pedagogu; individualių gebėjimų lavinimo užsiėmimai.

3.3. Ugdymo turinys, priemonės

Ugdymo sritis	Ugdymo turinys	Priemonės
Emocinė	Vaikai mokosi atpažinti, įvardyti ir valdyti emocijas. Skatinama empatija, gebėjimas suprasti kitų jausmus. Emocinių situacijų analizė, savistabos veiklos.	Emocijų kortelės, veidrodžiai, pasakojimų knygos apie emocijas, emocijų žaidimai, lėlių teatras, naratyviniai žaidimai.
Fizinė	Judrieji žaidimai, sportinės veiklos, smulkiosios ir stambiosios motorikos lavinimas	Kamuoliai, laipynės, sūpuoklės, estafečių priemonės, dviratukai, virvės, smėlio dėžė, vandens žaidimai.
Pažinimo	Aplinkos pažinimas, matematiniai pradmenys, gamtos reiškinių stebėjimas, moksliniai bandymai, eksperimentai.	Didinamieji stiklai, gamtos kalendoriai, skaičių kortelės, enciklopedijos, gamtinė medžiaga, mikroskopas, gamtinės priemonės, tyrinėjimų stalas, purvo virtuvėlė.
Socialinė	Bendravimo ir bendradarbiavimo ugdymas, pagarba kitam, gebėjimas dalintis ir laikytis taisyklių, konfliktų sprendimo įgūdžiai.	Vaidybiniai žaidimai, bendruomenės susitikimai, ekskursijos, knygos, kasdienės situacijos.
Kalbos	Rišlaus pasakojimo formavimas, klausymo ir skaitymo įgūdžių stiprinimas, žodyno plėtra, dialogų ir monologų kūrimas	Knygos, paveikslėlių abėcėlė, teatrinės lėlės, kortelės su raidėmis.
Kūrybiškumo	Meninė raiška, saviraiškos laisvė, muzikos, dailės, keramikos ir teatro veiklos, meniniai eksperimentai.	Dažai, molis, teptukai, muzikos instrumentai, vaidybos kaukės, šviesų ir smėlio stalai
Gamta ir ekologija	Sezonų kaita, augalų ir gyvūnų stebėjimas, ekologijos pagrindai, gamtos saugojimo ir rūšiavimo įgūdžiai.	Augalai, sodinimo priemonės, vabzdžių stebėjimo indai, atliekų rūšiavimo žaidimai, vištų auginimas, tyrinėjimų stalas.

4. VAIKŲ UGDYMO SI PASIEKIMŲ BEI PAŽANGOS STEBĖJIMAS IR VERTINIMAS

Pasiekimų vertinimo tipai:

1. **Formuojamasis vertinimas** – vyksta nuolat per kasdienes veiklas, stebint vaikų gebėjimus ir pažangą. Pedagogai fiksuoja vaikų pasiekimus natūraliose situacijose, vertina jų įsitraukimą į veiklas.
2. **Apibendrinamasis vertinimas** – atliekamas 2 kartus per metus (rudenį ir pavasarį), siekiant nustatyti vaiko pasiekimus įvairiose ugdymo srityse. Apima pasiekimų analizę, ugdymo prioritetų peržiūrą.

Vaikų ugdymosi pažangos stebėjimo metodai:

- **Natūralių situacijų stebėjimas** – pedagogas fiksuoja vaikų veiklą jų kasdienėje aplinkoje, stebėdamas elgesį, sprendimų priėmimą ir bendravimą.
- **Garso ir vaizdo įrašai** – fiksuojamos vaikų veiklos, diskusijos, spektakliai, refleksijos momentai, leidžiantys analizuoti kalbinę, emocinę ir socialinę raidą.
- **Individualūs pokalbiai su vaikais** – pedagogai klausia vaikų apie jų jausmus, veiklas, kas jiems patinka ir ko jie norėtų išmokti.
- **Tėvų įtraukimas** – organizuojami individualūs pokalbiai su tėvais, aptariant vaiko ugdymosi pasiekimus, stipriąsias ir tobulintinas puses.